

**UCHWAŁA NR LIV/306/2023
RADY GMINY BRĄSZEWICE**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Brąszewice na lata 2023 – 2025**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. : Dz. U. z 2023 r., poz. 40, poz. 572 i poz.1463), w związku z art. 6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535) Rada Gminy Brąszewice uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Brąszewice na lata 2023 – 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brąszewice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Adam Sowizdrzał

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
oraz OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
w Gminie Brąszewice na lata 2023 - 2025**

I Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu każdego człowieka, w której kształtuje się jego osobowość, system wartości, poglądy. Rodzice czy opiekunowie powinni być wzorem do naśladowania dla dzieci. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie ważną rolę odgrywają wzajemne relacje między rodzicami a dziećmi, które oparte są na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie wypełniać swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania jej poszczególnych członków stają się niezgodne z przyjętymi normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Choć przemoc i agresja, jako forma zachowań społecznych istniała od zarania dziejów we wszystkich kulturach i religiach to właśnie dziś obserwujemy zjawisko swoistego rozkwitu, eskalacji przemocy a jednocześnie wzrostu jej zainteresowania. Wśród wielu zjawisk zaobserwować można, jak przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych. Ma swoich odbiorców niemal wśród wszystkich grup wiekowych poprzez filmy czy gry komputerowe. Z badań dotyczących rodziny, a także z obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny, co sprawia trudność w określeniu skali tego zjawiska. Ustawa z dnia 29 listopada 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej definiuje przemoc jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszając prawa lub dobra osobiste członków

rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność powodując szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Przemoc przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Wyróżniamy następujące rodzaje przemocy:

- 1) przemoc fizyczna - celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie jej stanu zdrowia lub pozbawienie życia;
- 2) przemoc psychiczna - to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu;
- 3) przemoc seksualna - to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności;
- 4) przemoc ekonomiczna - celem jest finansowe uzależnienie ofiary od sprawcy przemocy;
- 5) zaniedbanie - to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Od dnia 22 czerwca 2023 roku w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja legalna przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia

pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust.1 pkt 1).

Natomiast w myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej to:

a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,

c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,

d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

f) osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

h) małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego.

Przemoc prowadzi do tragicznych następstw. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie postrzegania samego siebie. Zjawisko przemocy wymaga podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Brąszewice ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2023 - 2025.

W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

II Podstawy prawne tworzenia Programu

Obowiązek Opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Brąszewice na lata 2023 – 2025 wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Na treść i realizację Programu mają również wpływ m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego;
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”

III Analiza Problemów Społecznych na terenie Gminy Brąszewice

W celu właściwego zaplanowania działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych na terenie Gminy Brąszewice z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinach.

Tabela 1. Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Instytucja wszczynająca procedurę	2020	2021	2022
Policja	5	5	6
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	0	2	1
Oświata	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Razem	5	7	7

Powyższa tabela obrazuje ilość sporządzonych formularzy „Niebieska Karta” w rodzinach z terenu gminy w latach 2020 – 2022. Powyższe dane wskazują, iż wzrasta liczba Niebieskich Kart. Wnioskować należy, że problem przemocy w rodzinie narasta ale jest coraz częściej ujawniany i osoby pokrzywdzone decydują się na podjęcie działań zmierzających do jego zakończenia. Mają na to wpływ kampanie społeczne, akcje medialne, informacje prasowe i telewizyjne. Do wszczęcia procedury zobligowani są przedstawiciele: policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Z powyższych danych wynika, iż w gminie Brąszewice procedurę „Niebieskie Karty” wszczyna głównie Policja oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Tabela 2. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego/grup roboczych.

ROK	2020	2021	2022
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba posiedzeń grup roboczych	21	43	30

Na dzień 31.12.2022 r. na terenie Gminy Brąszewice zamieszkiwało 4 450 mieszkańców, wśród których większość stanowili mężczyźni tj. 51%. Dzieci i młodzież poniżej 18 roku życia stanowiły 21% mieszkańców gminy.

Tabela 3. Stan ludności w gminie Brąszewice.

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
4 450	2 205	2 245	964	2705	781

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Brąszewicach wynika, iż w 2022 roku z pomocy społecznej skorzystało ogółem 51 rodzin, w tym przypadku 1 rodzina, gdzie powodem udzielenia pomocy była przemoc domowa. Ofiarami przemocy są najczęściej kobiety i dzieci, natomiast sprawcami byli mężczyźni w większości posiadający problem alkoholowy.

IV Cele Programu

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Brąszewice na lata 2023 – 2025 jest **zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej poprzez udzielanie pomocy osobom jej doznającym oraz oddziaływanie na osoby ją stosujące**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów szczegółowych i zadań.

Cele szczegółowe:

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Brąszewice;
2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową;
3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy domowej.

Cele będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Brąszewice,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie stosownej pomocy ofiarom przemocy domowej,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy domowej.

V Założenia Programu.**Realizacja celów Programu zakłada:**

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowania modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukacja w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interpersonalne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

VI Zasoby lokalne Gminy w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie - specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne - instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy

domowej oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą m.in.:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brąszewicach;
- Komisariat Policji w Błaszczkach;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brąszewicach;
- placówki służby zdrowia;
- placówki oświatowe;
- organizacje pozarządowe;
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Sieradzu;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Sieradzu;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu;
- Sąd Rejonowy w Sieradzu;
- Prokuratura Rejonowa w Sieradzu;
- Punkt konsultacyjny w Brąszewicach;
- parafie.

VII Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminy;
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych;
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią;
- chęć współpracy specjalistów;
- silne więzi rodzinne;
- chęć zmiany wyjścia z kryzysu.

VIII Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy;

- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych
- ubóstwo;
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach;
- brak infrastruktury socjalnej w gminie;
- zbyt mała współpraca interdyscyplinarna;
- brak motywacji ekonomicznej dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

IX Realizacja celów Programu.

Cel 1.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Brąszewice.

Zadania na lata 2023-2025	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
Praca w ramach zespołu interdyscyplinarnego	Określenie w drodze uchwały trybu powołania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego	Wójt Gminy, Rada Gminy	Liczba uchwał
	Powołanie zespołu interdyscyplinarnego na kolejne lata	Wójt Gminy	Liczba posiedzeń
Podmioty realizujące działania	Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych: pracownicy socjalni, przedstawiciele oświaty, przedstawiciele policji, kuratorzy sądowi, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele	Wójt Gminy	Liczba przedstawicieli podmiotów, Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego

	ochrony zdrowia , inni w zależności od potrzeb		
Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy	Obalanie mitów na temat przemocy, szkolenie na temat przemocy, prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie oglądania przemocy w telewizji i gier komputerowych, wspieranie różnych form wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne, dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków, organizowanie konkursów w zakresie zapobiegania przemocy.	Placówki oświatowe z terenu gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, inne w zależności od potrzeb.	Liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów edukacyjnych na temat przemocy i jej skutków, Liczba i rodzaj realizowanych programów (konkursów).

Cel 2.

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową

Zadania na lata 2023-2025	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
Współpraca podmiotów wskazanych w programie na rzecz skuteczności działań	1. Izolowanie sprawcy od ofiar przemocy. 2. Udział osób stosujących przemoc domową w programach	Zespół Interdyscyplinarny, Policja, GOPS, Sąd, Prokuratura,	Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące do podjęcia udziału w programach lub leczenia odwykowego,

wobec osób stosujących przemoc	oddziaływać korekcyjno-edukacyjnych. 3. Informowanie sprawców o konsekwencjach prawnych za stosowanie przemocy domowej. 4. Kierowanie wniosków do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu. .	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	monitoring udziału osób w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych, liczba osób biorąca udział w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych, liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne i odwykowe.
--------------------------------	--	--	---

Cel 3.

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy domowej

Zadania na lata 2023-2025	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
Wsparcie socjalne i informacyjne	Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, psychologicznej i schronienia rodzinom dotkniętym przemocą. Udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy. Udzielanie informacji sprawcom przemocy	GOPS, Policja, Przedstawiciele ochrony zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny.	Liczba osób korzystających ze wsparcia, Liczba posiedzeń Zespołu i grup diagnostyczno-pomocowych, Liczba podmiotów zaangażowanych w realizację zadań,

	na temat programów korekcyjno-edukacyjnych. Udzielanie informacji sprawcom przemocy nadużywającym alkoholu na temat działających placówek wsparcia oraz rozmowy motywujące do udziału w spotkaniach.		Liczba osób , którym udzielono porad.
Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy	Podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Udzielanie interwencyjnego schronienia dorosłym ofiarom przemocy. Przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.	Policja, GOPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Przedstawiciele oświaty, Przedstawiciela służby zdrowia, PCPR, Ośrodek Interwencji Kryzysowej.	Liczba „Niebieskich Kart”, Liczba osób, którym udzielono schronienia.
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia	Izolacja sprawców od ofiar, Ścisła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy.	GOPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny.	Liczba osób izolowanych

X Finansowanie Programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Brąszewice na lata 2023 – 2025 będzie finansowana w szczególności ze środków własnych gminy, w tym wpływów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadania Programu mogą być również finansowane z dotacji i środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

XI Monitoring, Ewaluacja i Sprawozdawczość Programu

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Brąszewice na lata 2023 – 2025 będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brąszewicach. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów.

Skuteczność wdrażania Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne przyjętymi w nim zasadami.

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania Programu, oraz stwierdzić z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią po zakończeniu realizacji Programu przeprowadzenie jego ewaluacji, czyli ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia zadań – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ. Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Koordynator realizacji Programu przedstawi Radzie Gminy sprawozdanie z jego realizacji. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.